

Prologus

Reuerendissimi in christo patris et dñi domini Hugonis rē. Cardinalis in postillā super septem epistolas Canonicas: Prologus.

Actes et velū de hiacyntho et purpura coccoq; bis tincto et bysso rectora ope plumario et pulchra varietate cōtextū: qđ appendes añ quattuor colūnas de lignis sethim: quę ipse quidē deauratę erūt et habebunt capita aurea sed bases argenteas: Exod. xxvj. f. In hac auctoritate breuif notaf quicqd in pñcipio hui⁹ lit. et pōt inq; rī et debet. f. qđ sit matia tā general' oim septē eplārū qđ special' cuiuslibet earū: quis modus agēdi: qđ intentio et quis auctor: vel potius qui auctores: qđ finis vel vtilitas: et quas conditio nes auctores teneant in agendo. Per velū qđ erat qđratū tā gūtur generalis materia hui⁹ libi: qđ est tota multitudo fidelū um per doctrinā huius libi reducenda ad quadraturam vir tū. Del p quadraturā veli intelligunt qđtuor qđ pñcipalit in hoc libro intendunt. f. tēptatoz pñcipalit in tēptationibus deficiāt. Instructio indoctoꝝ ne ipsi ppter defectū sciētie pe reant. Inreparatio infidelū: vt ipsi christi fidem recipiētes pe niteat de peccatis. Correctio deuiantū vel peccatoꝝ: vt re lictio erroris et peccatoꝝ inuolad rectū tramitē iusticie et veri tatis redeant. Hęc sunt illa quattuor qđ facit doctrina diuinū tus inspirata. ij. Timoth. ij. d. Ois scriptura diuinū inspira ta vtilis ē: ad docēdū i doctos: ad arguēdū infideles: ad cor riplēdū deuīates: ad erudiēdū et pñcipalit tēptatos: vt pfecti sit hō dei ad oim opus bonū instruct⁹. Spālis autē materia septē epistolārū tangit p ea qđ sequunt de hiacyntho rē. Per hiacynthū qđ habet colorē celi: expmīf specialis materia eplę iacobi: qđ sunt duodecim trib⁹ qđ erāt in despersione qđ facta fu it post mortē stephani: Act. viij. a. Del qđlibet fidelis aīa: quā docet omia qđ in mūdo sunt ptemnere: et sic psequēs celestia amare et appetere. Quę aut mūd⁹ appetit maxie sūt qđtuor. Sapiētia mūdialis: potētia secular: fama popularis: affluen tia spālis. f. diuitie. Prīmū. f. sapientiā mūdi docet cōtemne re in pmo caplo: vbi docet tēptationes amplecti et in eis esse gaudēdū. Secūdū. f. potētia secular docet cōtēni in secūdo caplo: vbi dicit: Mōne diuites opprimūt vos p potētiā rē. Tertiū docet contēni in tertio caplo: vbi dicit: Nolite plu res magistrī fieri rē. qđsi nolite qđrere cum mundo famam ppli. Quartū. f. diuitias docet contēndas esse in qrtō et in qnto. In quarto qđtum ad voluntatē habēdi: In quinto qđtū ad actū ipm habēdi. Per purpurā notaf spālis materia eplārū petri: qđ est litteraliter pñcipalit ad fidem conuersi. Et recte per purpuram: quę mollis et flauis est coloris: quia in suis epistolis agit ipse de imitatione passionis christi: de die iudiciū et hmoi: quę audita faciūt hoies flauos esse p amorē et timorē dei: f. illud Cant. i. b. Nigra sū sed formosa. Et paulopost: Moll te me pñcipalit qđ fusca sim: qđ decolorauit me sol. Per coccū qđ est flos cuiusdā herbę subrubeus: significat spālis materia eplāz iohānis: vbi pñcipalit instruunt fideles pueri de gē tīb⁹ in charitate dei et amore primi: et ppter hoc recte dicit: bis tinctus: ppter duplex pñceptū charitat: de quib⁹ Matth. xxij. d. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua: f. est pñcipū et maximū mādatū. Secūdū aut simile ē hu ic: Diliges primū tuū sicut teipm: Per ruborē hō charitas designat. Per byssum qđ est genus lini cādidissimū et mollissimū: notaf materia specialis epistolę Jude: vbi de mūditiā cor poris et castitate qđ per byssum significat: oēs generaliter fide les instruunt sine distinctione vel differentia fidelū de iudeis vel pñcipalit gentiū: vñ et recte dicit rectora: qđ iudas nō ad quosdā pñcipalit sicut faciunt aliq suā mittit eplām: sed ad oēs. Per hoc qđ dicit: Ope plumario: notaf modus agēdi: qđ sicut acus quę quadā lingua pluma dicit diuersis foraminibus telā penetrat prius qđ depingat: sic diuers⁹ mod⁹ agēdi ē hīc: qđ nūc vanitas mūdi aperit: nūc et pñceptū indicat: nūc pctō rum malicia manifestat vt sic fugiat: nūc virtutū bonitas de claratur vt appetant: nūc celestiu pñcipioz desideriu accendit: nūc supplicioz inferni timor icutit: et sic tādē pulchra virtutū

auctoris

varietate aīa decoratur. Et h est qđ dicit: Pulchra varietate cōtextū: in qđ intēto notaf: vt iam visū est. Per quattuor co lūnas auctores designant: qđ sūt qđtuor: iacobus/petrus/lo hannes et iudas. De tribus qđ sunt colūne: dicit Gal. ii. b. Ja cobus et cephas et iohānes qđ videbant columinē esse. Judas etiā de alijs duodecim fuit vnus: qui sunt ecclesie fundamen tū. Fundauerūt enī ecclesiā sanguine suo. Vñ Matth. x. nu merat inter alios aplos: et tadeus et simon chananus: idē est qđ iudas. Sequit: De lignis sethim: i qđ notaf finis vtilitas: qđ est vt ad vitę immortalis impurribilitatē ducamur: Ligna enī sethim sūt impurribilia. Per ea qđ sequunt: notaf pñtitiōes auctoꝝ: qđ sunt tres. Prima est: qđ attentionē auditorū sic exci tat: cum dicit: Quę ipse quidē deauratę erūt. Aurū enī pōdero tus est ceteris metallis: et p pondus scitur esse pñciosum. Per hīgīf qđ dicit: Deauratę: notaf hui⁹ operis difficultas ratio ne pōderis. Vñ dicit Hiero⁹ in plogo biblie. vij. ca. Iaco bus/petr⁹/ iohānes et iudas: septē eplās ediderūt: tam mysti cas qđ succinctas: et breues pariter ac longas: breues in vbiis: longas in sentētijs: vt rarus sit qđ nō in earū lectione cecurlet. Sub difficultate aut latet vtilitas: qđ sub deauratiōe ligna se thim: per hęc qđ duo excitat attētiō. Scda pñtitiō est: qđ beni uolentiā captat: cū dicit: Et habebūt capita aurea. Per ca put pñcipiū rei: per aurū charitas designat. In hoc qđ nota tur qđ pñcipiū scribendi has eplās fuit charitas. In hoc qđ be niuolētia auditorū acquirit: qđ ex amore et charitate scribitur et legif. Tertia pñtitiō est: qđ arrogantia vitat: qđ notaf: cum dicit: Bases argenteas. Per argentū eloquiū venustas: sed p basem humilitas significat. In hoc qđ vitant hī auctores arrogantia: qđ etsi eloquētes sint et facit in suis eplīs: tñ per humilitatē bases se reputāt. Sic qđ patet qđ ea qđ in exordijs li broz solent inquiri in pmissa auctoritate Exo. possūt con gruez designari. Sed qđrē tñ quattuor auctores et septem eplās: vel qđrē canonicę appellent. Ad pñmū est rō pma: vt sic in scriptoꝝ euangelioꝝ pñcipalit in numero: sic et veritatis euangelicę regulā sequi viderent. Scda ratio est: qđ quattuor sunt ppter qđtuor virtutes cardinales: ad qđ nos in suis operi bus inuitāt. Iusticia enī docet iacobus: qđ ad fidē et opa fidei hortat: p quā quisq iust⁹ efficiat. Et h bñ puenit iacobo qđ in terptat suplatatoꝝ. Prima aut suplatatio vltioꝝ sit p fidē. Vñ illud: Prima petit campū dubia sub forte duelli: Pugna tura fides. Itē temperantiā enī docet petrus. i. Pet. ij. a. Deponētes oēm maliciā et oēm doli et simulationes et inuidi as et oēs detractiōes: sic mō geniti infātes. Et i eodē. b. dicit: Obsecro vos tanq aduenas et peregrinos abstinerē a carna libus desiderijs rē. Et hoc bene puenit petro: qui interpretatur firmus. Firmitas aut maxime puenit ex pñtitiā: f. m illud Aug. Actus pñtitiē est nullo motu notio delectari. Itē for titudo iohāni cōpērit: qđ agit de charitate qđ hoiem facit fortē. Cant. viij. b. Fortis est vt mors dilectio: et iohannes interp tatur in qđ est gratia. Et hoc recte: qđ sine gfa null⁹ habet cha ritatem. Itē iudas hortat ad prudentiā: Magna enī est pru dentiā virtute fidei serpentis astutiam debellare. Unde dicit: Depicans supcertari semel tradite fidei scis. Supcertari di cit. i. p supnis certari: vel sup datam fidem certari: vel pro fi deli cōfessione sup seipm certari: dando aīam pro fide qđ est ca put hois interioris. Et hoc recte: qđ iudas interpretat pñtēs: et tam cōfessio laudis qđ peccati summa prudētia appellat. Ju das etiā dicitur est tadeus: qđ interpretat corculus: qđ ipse cor suū prudenter cū custodia seruauit. Prouer. iij. d. Oim cu stodia serua cor tuū. Item hāc rationem ponit Glo. dices: qđ quattuor sunt scriptoꝝ et septem epistolę: ppter septiformē gratiā spūs sancti: vel ppter fidem trinitatis: quā cōtinent: qđ per quattuor mundi partes diffusa est. Canonice aut dicunt quasi regulares: ad differentia earum quas fecerunt pseudo sub nominibus apostoloꝝ. Dicunt et meli⁹ catholice: quia a fide vniuersalis ecclesie nō discordāt. Catholicū enī idem ē qđ vniuersale vel cōmune. Prior aut est eplā iacobi qđ petri vel iohānis: l3 petrus princeps apostoloꝝ fuit: et iohānes pze rogatiua quadā a domino p ceteris dilectus: duplici de cau sa. Prima: quia inter apostolos primus ipse cathedrā prin cipalem tenuit.

Prologus

Eplaz tenuit. Fuit enim hierosolymorum episcopus: unde fons
et origo predicationis egrediens per uniuersum orbem diffu-
sa est: sicut prophetia Esa. 41. a. De sion exiit lex: et uerbum domini
de hierusalem. Unde cathedra eius dignitatem attendens paulus:
proponit eum petro et iohanni. Gal. 2. b. Iacobus et cephas et io-
hannes. Secunda ratio est:

quia duodecim tribu-
bus scripsit: quod erat di-
gniores: quod primo cre-
diderat: quod cultum uis-
dei tenuerat: quod dominus
Iesus eis in persona pro-
pria predicauit: et ad
eos specialiter missus
fuit. Matth. 28. c. Non
sum missus nisi
ad oues quae perierant
domus israel. Item
epistola petri secundo lo-
co ponunt quod scripsit
electis aduenis et fide-
libus. Psal. 137. d. de ge-
nuitate ad susceptio-
nem legis: et postmo-
dum ad susceptionem
fidei perueniunt: sicut
dicit Be. super prima
epistolam petri. Item epi-
stola iohannis sequun-

Incipit prologus in septem
epistolas canonicas.

Quoniam ita ordo est apud
a grecos qui integre sapi-
b unt: et fide recta sectantur
c epistolarum septem: quod canonicas
d nuncupant sicut in latinis co-
e dicibus inueniunt. Eadem quod petri
f primus est in numero aposto-
g lorum: primus sunt etiam eius epi-
b stolas in ordine ceterarum. Sed
i sicut euangelistas dudum ad
veritatis lineam correxi: ita
k has proprio ordini deo nos iu-
l uante reddidimus. Est enim
m prima earum uera iacobi: petri
n duae: iohannis tres: et iude

8. Paral. 11. c.

tur: quod scripsit his qui immediate de gentibus crediderunt: qui nec
natura nec professione iudei extiterunt. Ultimo loco sequitur epistola
iude: quod ipse magnus fuerit: utpote apostolus: tamen uisus ad tres pri-
mos non peruenit. Item Reg. 22. c. Vel alia est ratio ordi-
nis: quod epistola iacobi prima scripta: deinde petri: deinde iohannis:
ordine retinetur qui scriptae fuerunt. Iacobus enim tricesimo anno
post passionem fuit martyrio consummat: in breui expleuit tempus
multa: Sap. 11. c. Petrus uero tricesimo octauo anno. Item uisus
mo anno neronis: et certum est quod in illo anno secundam epistolam scri-
psit. Unde ipse dicit. Item Pet. 1. c. Certus sum quod uelox est deposti-
tio tabernaculi mei. Unde patet quod scripsit post iacobum. Non autem
separate sunt epistolae petri: licet diuersis sint scriptis temporibus: quod ab eo-
dem et eisdem sunt scriptae. Iohannes uero multo post et euangelium
et epistolas suas scripsit: quoniam. Item post mortem domitiani de exilio re-
uersus: turbata per hereticos ecclesiam inuenit.

Explicit prologus auctoris.

Eiisdem reuerendissimi in christo patris domini Iu-
gonis Cardinalis etc. Prologi sancti Hieronymi
in septem epistolas Canonicas: Expolitio.

Quoniam ita ordo est etc. Iste autem libro Hieronymus
prologum praemittit: in quo sic praedicat. Primo non esse eundem
ordinem apud nos et grecos epistolae canonicarum ostendit:
et eam ponit ordinationis earum. Secundo ostendit quod quod ambiguitas
translatas fuerunt a multis: quod ordinem rectum earum praefundebat: propter
has ad ueritatem ordinis reduxit: sicut et ad euangelia correxit:
ibi: Sed sicut etc. Tertio ostendit quod a latinis translatoribus vi-
tiate fuerit: et in quibus: quod maxime in epistola iohannis: ubi testimo-
nia trinitatis omiserunt: ibi: Quae si sic etc. Quarto ad eusto-
chium uirginem se peruenit de suis obsecrationibus loquens: quod eum
falsarium iudicant per ueritatem euangelii quam exponit: sed nec eos
timere nec a proposito se recedere propter eos se praemittit: ibi: Sed
tu uirgo christi etc. Dicit ergo. a. Non ita ordo est episto-
larum septem qui nuncupantur. appellat vel dicuntur. b. Canonicas
i. regales: ut sic uisum est. Vel catholice. i. uniuersales vel co-
munes. b. Apud grecos qui integre sapienter de diuinis.
c. Et recta fide sectantur: de uera diuinitate substantia tribus
personis. Ita inquit. e. Sic inueniunt in latinis codicibus
quod. Item non ab ipso Hieronymo: sed a ipso ab alijs fuerat translata.
Causa ordinationis earum subiungit dicens: f. Eadem: Unde dico
quod non est ordo ita: Equidem quod petri primus est in numero

Hieronymi

apostolorum: sicut quod carat de eo ecclesia: Tu es pastor ouium prin-
ceps apostolorum. g. Prime sunt etiam eius epistolae in ordine cete-
rarum. Sed nunquid si recte sapienter bene ordinat: quod si sic: quod bene or-
dinant epistolae petri ahi alias: nunquid ergo de hoc ordine eos reprehendit:
Sol. Recte sapientes grecos non redarguit: sed translatores latinos

una. Quae si sic ut ab eis dige-
ste sunt: ita quoque ab interpreti-
bus fideliter in latinum eloqui-
um uerterentur: nec ambigui-
tatem legentibus faceretur: nec ser-
monum sese uarietas impugna-
ret: illo praecipue loco ubi de uni-
tate trinitatis in prima iohan-
nis epistola positum legimus: in
qua etiam ab infidelibus transla-
toribus multum erratum esse a fi-
dei comperimus: trium tantummo-
do uocabula: hoc est aquae san-
guinis et spiritus in ipsa sua editi-
one ponentes et patris uerbi
quod ac spiritus testimonium omittentes
in quo maxime et fides ca-

quod inordinate et dimi-
nute transferrebant: de
ueritate scripturae mul-
ta omittentes. Unde non
de ordine epistolae: sed
de corruptione sententiarum
redarguit homines lati-
nos translatores. Vel
dicendum est melius: quod
non erat hoc ordo apud
grecos sapientes: ut
epistola petri post esset: sed
isti transferentes primo
eam ponebant: et hoc
sa in non attendentes uel
ordine quod epistolae editae
fuerunt: uel dignitate
eorum quod isti scripserunt.
b. Sic. Secunda
pars in qua ostendit quod
epistolae ad uerum ordinem
reduxit. quod. d. Ita isti
peccant in ordine:

Symon: sicut corre-

ximus euangelistas dudum. i. antiqui reducere eos. Item
uitae lineam: ita has epistolas reddidimus proprio ordini. Et haec
nris uiribus: sed k. Deo nos iuuante: sine quo nihil possumus
facere: imo nec etiam bonum cogitare. Item Cor. 13. a. Fiducia tale
habemus per christum ad deum: non quod sufficientes sumus: cogitare aliquid a
nobis qui ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est. Sed quod est quod dicit
quod correxit euangelistas: si hoc: aut ergo ad idem in corrigendo
ad appositum quod dominus dixerat: aut alio addidit: si illud idem: quod non
correxit: quod in uerbis domini nihil erat corrigendum: si aliud: quod fuit ana-
thema. Gal. 1. b. Si quis uobis euangelizauerit praeter id quod accepimus
anathema sit. Sol. Illud solum appositum quod dominus dixerat: et
ad ueritatem euangelii pertinebat: quod fuerat uel per pseudo uel per indi-
scretionem translatorum deperit uel mutatum. Unde dico quod ordinari
uimus eas recto ordine. **E**st enim. i. quod. m. Ana iacobus
haec est prima earum. n. Petri duae: iohannis tres: iude una:
et sic septem in uniuerso. **H**ec sunt septem buccinae quarum uisus est in
tubilico: sicut legitur Josue. 6. a. **Q**uae si etc. **H**ec est tertia pars
in qua ostendit quod nec eo ordine: nec ea sermonum integritate
translatas fuerat quod editae sunt: et propter hoc corruptae: et in quibus sunt vi-
tiae ostendit. Unde ordinatae sunt: ut diximus: illi aut male ordi-
nati: et b. patet. **Q**uae. i. quod. ille. p. Sicut ab eis. i. ab apostolis.
q. Digeste sunt. i. cum maturitate et discretionis scriptae uel editae sunt.
r. Ita quod. i. eo ordine: et ea sermonum integritate: s. **C**erte
retur fideliter in latinum eloquiū ab interpretibus: latinis
scilicet. **N**ec ambiguitate legentibus faceretur nec sermo-
num sese uarietas. i. diuersitas uel oppositio: impugnaret.
Apud grecos erat ueritas et sermonum integritas et ueritas di-
ctorum: sed latini interpretes ahi hieronymum nec ordinem seruauerunt:
nec integritatem sermonum retinuerunt: et sic erat ambiguitas et
uarietas sermonum: quia plura habebant apud grecos quod apud
latinos. Sicut sit adhuc hodie de multis quod notare uoluit post
magistros in scholis: quia totum retinere non sufficiunt scri-
pta habent corrupta: et in multis quod notat non capiunt intentionem
magistri. **I**llo praecipue loco. **O**ndit in quibus corruptae eas
sunt. si b. esset non facerent ambiguitatem et illud: sed faciunt praecipue
in illo loco ubi legimus positum esse de unitate trini-
tatis. s. in prima epistola Ioh. 1. b. Tres sunt qui testimonium dant
in caelo: pater uerbum et spiritus: b. totum omiserunt. Unde et sequitur.
c. In qua. s. prima epistola iohannis: y. **O**perum multum erratum esse
a ueritate fidei: et b. ab infidelibus translatoribus ponentibus in ipsa
sua editione tantummodo tria uocabula: aquae sanguinis et spiritus: omittentes
tentibus testimonium